

Nr 90.

Ankom till riksdagens kansli den 9 maj 1916 kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning av väckt motion om anslag åt f. d.
folkskolläraren K. J. Nilsson i Lyckeby.*

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt motion (nr 4) har herr *J. A. Ingvarson* föreslagit, att riksdagen ville besluta att som erkänsla för förtjänstfulla folklivsforskningar tilldela f. folkskolläraren *K. Nilsson* i Lyckeby, Blekinge, så länge han lever, ett årligt anslag på tvåhundrafemtio kronor.

Till stöd för nämnda framställning har av motionären anförts följande:

»Insikten om den vetenskapliga forskningens betydelse för vårt land och folk har i våra dagar mer och mer vunnit insteg på alla håll, och riksdagen har för sin del genom olika åtgärder visat sig tillfullo uppskatta värdet härav. Det kan därför icke synas obilligt att föreslå riksdagen beviljandet av ett anslag för dylikt ändamål åt en förtjänt enskild person.

I Lyckeby i Blekinge lever i små omständigheter en numera 71-årig f. d. folkskollärare, *K. Nilsson*, som vid sidan av sin väl skötta egentliga verksamhet utfört ett beaktansvärt arbete som folklorist och folkspråksforskare. Bland arbeten av hans hand, som vunnit vetenskapsmännens odelade erkännande, märkas »Muntra folklifsbilder» 1879 (ny upplaga 1904), »Gamla abeteket» 1886, »Ny samling muntra folklifsbilder» 1888, »Blekingskt folklif och övertro» 1910 samt dessutom år 1900 ett för landsmålsforskningen värdefullt arbete »Ord och talesätt från sydöstra Blekinge strandbygd och skärgård». Det är en kvalitativt värdefull och kvantitativt omfattande samlargärning denne man utfört till tjänst för den vetenskap-

liga forskningen om land och folk, och mycket, som kanhända eljest skulle försvunnit i glömska, har genom hans intresserade arbete bevarats åt eftervärden som ett värdefullt bidrag till våra fäders historia.

I ett brev till Nilsson har professor A. Erdmann givit uttryck åt sin erkänsla för det utförda arbetet, och för att ytterligare belysa vetenskapsmännens uppfattning därav närslutes här som bil. A ett intyg från professorerna J. A. Lundell och Adolf Noreen, varjämte bör erinras om att Nilssons arbete ansetts vara av den betydelse, att det fått ett vackert erkännande i Nordisk Familjeboks senaste upplaga.

Men dylikt arbete lämnar sällan sina frivilliga utövare någon ekonomisk behållning, och Nilsson är i detta avseende intet undantag från regeln. Tvärtom har han gjort rätt avsevärda förluster därpå, vilket varit så mycket kännbarare som han varit hänvisad att leva på en ganska anspråkslös folkskollärlön. Detta jämte ringheten av den pension han sedan avskedstagandet 1904 åtnjuter — 750 kronor — har säkerligen gjort, att han icke vågat sig på att utgiva en ny samling bidrag till Blekingebygdens folkliv, vilken han har liggande otryckt.

Rörande Nilssons liv och verksamhet i övrigt bifogas under bil. B. och C. ett par intyg, som tala för sig själva. Med hänsyn till såväl Nilssons gagnande forskningsarbete som till önskvärldheten av, att han i mån av tid och krafter beredes tillfälle att fortsätta därmed samt jämväl på grund av de små ekonomiska villkor, vari han befinner sig, vågar jag därför föreslå, — — — — —.

Det av motionären som Bil. A. åberopade intyget är av följande lydelse:

»Skolläraren K. Nilsson i Lösen har publicerat dels två samlingar »Folklifsbilder» (1879 och 1888) och en samling folkstro (»Gamla Abeteket» 1886 på folkmål), dels »Ord och talesätt från s. ö. Blekinges strandbygd och skärgård» (ordbok, 1900). Dessa skrifter vittna alla om god iakttagelseförmåga och nära förtrogenhet med folklivet och äro för kändedom om Blekinges folkmål och folkliv av betydande värde. De representera på samma gång ett stort arbetskvantum. Vi anse, att Nilsson genom dessa arbeten gjort sig väl förtjänt av offentligt understöd.

Uppsala den 27 december 1915.

J. A. Lundell.

Adolf Noreen.»

Utskottets
yttrande.

För att erhålla kändedom huruvida de i motionen omnämnda, av Nilsson utgivna arbetena äro av beskaffenhet att förtjäna understöd från det allmännas sida, har utskottet ansett sig böra i detta avseende inhämta yttrande från vittherhets-, historie- och antikvitetsakademien; och har akademien

anmält, att densamma med avseende på i ärendet inhämtade upplysningar funnit de i motionen omnämnda arbetena förtjänta av dylikt understöd.

Såväl med hänsyn härtill som ock i betraktande av det oegennyttiga och intresserade arbete, som av Nilsson under långvarig tid nedlagts på undersökningar av förevarande slag, har utskottet funnit, att ett bidrag från statens sida såsom ersättning för de personliga uppoffringar, Nilsson för sina arbeten måst göra, ej torde få anses opåkallat.

Emellertid har den form, varuti enligt motionen bidraget till Nilsson skulle utgå, ingivit utskottet vissa betänkligheter, och finner sig utskottet icke kunna förorda, att, såsom nu föreslagits, ett årligt anslag skulle tillerkännas Nilsson under hans återstående livstid. Utskottet anser för sin del lämpligare att på ett annat sätt biträda motionärens hemställen, nämligen genom att tillstyrka, att ett visst belopp en gång för alla tillerkännes Nilsson dels som erkänsla för av honom redan utförda arbeten dels som understöd för fortsättande av hans forskningar. Detta belopp synes utskottet skäligen böra sättas till 1,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av herr Ingvarsons förevarande motion, må till ersättning och understöd åt före detta folkskolläraren Karl Jakob Nilsson i Lyckeby för hans forskningar på folklivets område på extra stat för år 1917 under åttonde huvudtiteln bevilja ett anslag av 1,000 kronor.

Stockholm den 9 maj 1916.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. J. G. Swartz*, *S. H. Kvarnzelius*, *O. Jonsson*, *H. H. K. Ericson*, *C. G. Ekman*, *J. Nilsson*, *A. C. Lindblad*, *O. Bergqvist*, *A. Pers*, *F. Berglund*, greve *N. F. Posse* och *A. R. Rooth* samt

från andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *K. V. Rydén* i Malmö, *C. Persson* i Stallerhult, *G. Odqvist*, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Wiklund*, *J. Ström*, *A. Anderson* i Råstock, *G. R. J. Åkerman*, *K. O. Strid*, *J. A. Ingvarson* och *S. Bengtsson* i Norup.

Reservation:

av herrar *C. J. G. Swartz, O. Jonsson, J. Nilsson, C. Persson, G. Odqvist* och *A. Wiklund*, vilka ansett att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»För att erhålla — — — — — dylikt understöd.

Med hänsyn härtill skulle visserligen kunna ifrågasättas vidtagande av åtgärd i den av motionären föreslagna riktning och utskottet vill ej heller bestrida att det arbete och intresse Nilsson nedlagt på ifrågavarande område, kan göra honom förtjänt av något statsunderstöd. Utskottet anser sig emellertid, särskilt med hänsyn till de konsekvenser ett bifall till förslaget kan väntas medföra icke böra tillstyrka riksdagen att på enskild motionärs framställning bevilja sådant understöd, och detta så mycket mindre som Kungl. Maj:t icke läser sakna utväg att, efter vederbörligen gjord framställning i ämnet, av medel, som stå till Kungl. Maj:ts förfogande, bereda Nilsson det understöd varav han må befinnas förtjänt.

Utskottet får sålunda hemställa,

att herr Ingvarsons förevarande motion icke må av riksdagen bifallas.»